

[View this email in your browser](#)

Kære læser

Denne gang vender KVINFOs nyhedsbrev blikket mod øst. På fredag er det årsdagen for Ruslands invasion af Ukraine. Vi behøver næppe at sige det, men alligevel: Krigen har voldsomme konsekvenser for ligestilling og spørgsmål om køn - for slet ikke at tale om rettigheder.

I et år har vi her i huset samarbejdet med en række civilsamfundsorganisationer i Ukraine og nabolandet Georgien. Igen giver det sig selv: Arbejdet er naturligvis stærkt påvirket af krigen.

For hvordan arbejder man med kønsbalancer i beslutningsorganer, når for eksempel byråd er afløst af krigsråd? Hvad får man ud af at analysere kønsstereotyper og -roller, når almindelige liv er afløst af militærindkaldelser, spærretider og luftalarmer? Hvilke særlige behov for hjælp, støtte og beskyttelse træder i forgrunden for kønnene, når bombardementer og flugt er dagens orden?

Det kan du blive klogere på i denne udgave af vores nyhedsbrev, som byder på:

- **Køn og ligestilling i Ukraine: Europa skal hjælpe og stille krav til Ukraine.** Her kan du møde vores ukrainske samarbejdspartnere og få forklaringen på - som en af dem siger - at "Krigen vil vise sig at være en hjælp for os i forhold til ligestilling og kvinders rettigheder."
- **Efter et års krig: Stadig færre ukrainere bakker op om traditionelle kønsstereotyper.** Helt usædvanligt for en krigssituation er en ny undersøgelse af kønsstereotyper og -roller netop færdiggjort i Ukraine af vores samarbejdspartner, organisationen Insight. Den viser, at der er opbrud i de traditionelle opfattelser. Det kan du læse mere om nedenfor - og også få indblik i, hvordan ukrainernes syn har ændret sig på, om en ægtefælle er i sin gode ret til at tiltvinge sig seksuelle ydelser fra sin partner uden partnerens samtykke.

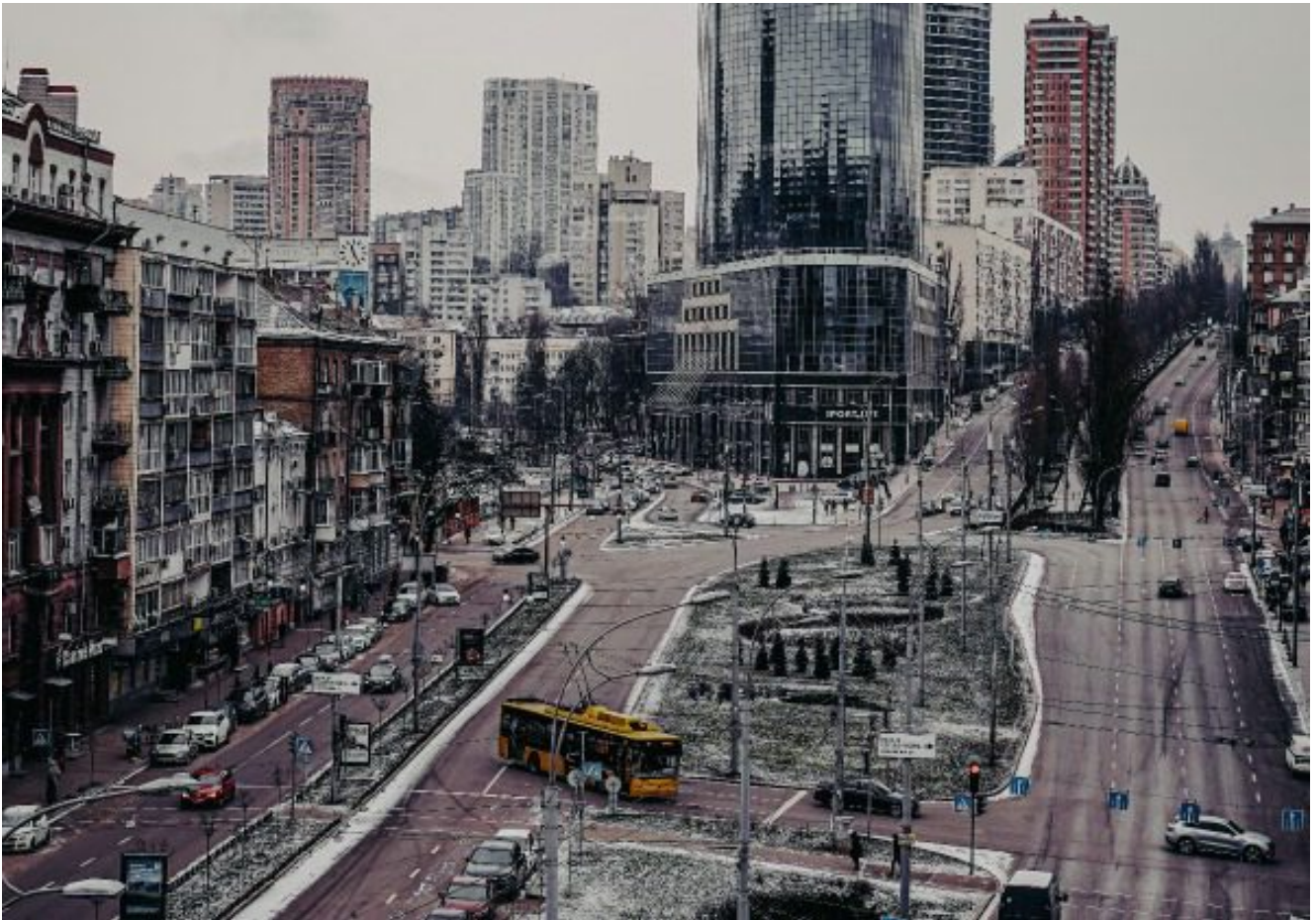
nedder på internationalt udviklingssprog - som det foregår i.

Og der er mere. Og nu vender vi hjem til Danmark igen:

- Om to uger byder vi indenfor til vores efterhånden traditionsrige **fejring af 8. marts**. Læs mere nedenfor og find link til billetsalg (tøv ikke for længe, for der bliver snart udsolgt).
- Køn og kønsstereotyper spiller også en tung rolle i dansk samfundsliv. Også i de danske skoler. Vi ser det blandt andet af, at **piger og drenge i høj grad vælger 'kønstraditionelt', når de pejer sig ind på uddannelse og job**. I et projektet *Hvad kan jeg blive?* sætter KVINFO køn på skoleskemaet, og hvis du er lærer eller skoleleder, kan du være med.

Med denne lille introduktion går vi i gang. God læselyst!

/ KVINFO

Det centrale Kyiv i februar 2021. Foto: Maksym Tymchyk, Unsplash

KØN OG LIGESTILLING I UKRAINE: EUROPA SKAL HJÆLPE OG STILLE KRAV

"Krigen vil vise sig at være en hjælp for os i forhold til ligestilling og kvinders rettigheder."

KVINFO arbejder sammen med i Ukraine. Maksymovych er på besøg i København sammen med kolleger fra de tre organisationer, og de er efter eget udsagn kommet lidt på fode igen efter krigens første chok og de efterfølgende måneder med tegn på voldsom stress.

Maksymovych uddyber, hvad hun mener med, at krigen vil være en hjælp: "Havde det ikke været for krigen, så ville vi Ukraine ikke havde underskrevet Istanbul-konventionen. Regeringen var reelt imod, at vi skulle tiltræde konventionen. Men så kom krigen og et meget tydeligere behov for at være en del af det vestlige, internationale samfund, og så lykkedes det," siger hun.

Istanbul-konventionen er Europarådets konvention fra 2011 om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet.

EU-alliance styrker ligestilling

Women's Perspectives og de to andre organisationer, Ukrainian Women's Fund og Insight, arbejder alle med køn og kvinderettigheder. Women's Perspectives' fokus er på kønsbaseret vold og kvinders muligheder på arbejdsmarkedet og i offentlige beslutningsorganer, mens Ukrainian Women's Fund især koncentrerer sig om at støtte kvinderettigheder og ligestilling i alle dele af det ukrainske samfund. Insight er Ukraines førende LGBT+-organisation, der blandt andet har en omfattende rådgivningsservice.

Før krigen brød ud for et år siden, havde de tre organisationer og store dele af det ukrainske civilsamfund i det hele taget rigeligt at gøre. Landets politiske og alliancemæssige bevægelse i retning af Centraleuropa og EU skabte en situation, hvor døren til arbejdet med rettigheder og mod diskrimination blev mere åben end tidligere.

Ligestilling og kvinders rettigheder under pres

Organisationerne begyndte da også blot et par måneder inde i krigen at kigge fremad – til en tid uden bombardementer, alarmer, spærretid og med et genetableret civil styre af landet. Blandt andet ved at lægge pres på de krigsråd, som har afløst Ukraines svar på danske by- og regionsråd.

Ønsket er blandt andet, at politikker og forordninger inddrager ligestilling og kønsperspektiver.

"Det er afgørende, at vi ikke overser kvindeperspektivet nu og i den kommende genopbygning," siger Nadiia Artemieva fra Ukrainian Women's Fund.

"Vi har tidligere haft kvinder repræsenteret i mange beslutningsorganer, men det har vi ikke nu, hverken i humanitære spørgsmål eller i spørgsmål om krigsretten," siger hendes kollega, Lyubov Maksymovych fra Women's Perspectives.

Kvindelige beslutningstagere er flygtet

"I mange år har vi haft masser af kvindelige beslutningstagere. Men nu er de flygtet eller fordrevet internt. Vi har en kæmpe opgave i at finde ud af, hvordan vi kan støtte dem, når de skal i gang med deres arbejde igen," siger Nadiia Artemieva fra Ukrainian Women's Fund.

Lyubov Maksymovych fra Women's Perspectives udpeger spørgsmålet om ligestilling og køn som det helt centrale i tiden efter krigen:

ved alle tænkelige strukturer og positioner. Jeg er meget bekymret for, hvordan det kommer til at gå til den tid. Lige nu er vi i en 'hård' situation. Det er særdeles svært at have en samtale med myndighederne om tekniske kønsindikatorer for eksempel, eller om forventninger og krav til kønnene," siger hun.

Nye opgaver

Samtidig har krigen givet organisationerne helt nye opgaver. Ukrainian Women's Funds program for psykosocial støtte til kvinder blev for eksempel straks fuldstændig oversvømmet af forespørgsler. Organisationen, der har hjemme i Lviv i den vestlige del af landet, åbnede som en helt ekstraordinær aktivitet et herberg for de kvinder og børn, som flygtede til byen fra de østlige dele af landet, hvor der har været, og er, flest kamphandlinger.

"Med udenlandsk finansiering fik vi mulighed for at yde endnu mere gratis psykologisk støtte. I de første måneder var det det største behov. Nu ser vi et nyt, dominerende behov, som handler om forsørgelse, og hvor vi rådgiver kvinder om for eksempel forretningsudvikling. Vi er i en periode med mange store og forskellige behov," siger Olesia Bondar, direktør i Ukrainian Women's Fund.

Også LGBT+-organisationen Insight oplevede en drastisk stigning i efterspørgslen efter rådgivning og sikkerhed, ikke mindst fra transpersoner, efter krigen begyndte. De oplevede blandt andet chikane ved landets grænser, når de forsøgte at rejse ud af landet.

"I en krigssituation skal vi gøre alt muligt nærmest på en gang. Men en ting er vigtig i sig selv hele tiden, og det er skabe *safe spaces* for personer med særlige behov," siger Taisiia Gerasimova fra Insight.

Ukraine rangerer som nummer 39 ud af 49 europæiske lande på listen over staternes behandling af LGBT+-personer, det såkaldte *Rainbow Europe*-index.

Krigs-orientering blandt feminister

Det store spørgsmål - med foreløbig usikre svar - er, hvordan krigen på længere sigt kommer til at påvirke ligestilling i Ukraine. Som beskrevet var der forandring i gang, allerede før Rusland invaderede landet. KVINFOs samarbejdspartnere beskriver det daværende ukrainske miljø for ligestilling, feminisme og kvinderettigheder som "stærkt" og i høj grad orienteret mod Europa.

"Men vi kan konstatere, at vi har et andet perspektiv nu i forhold til europæiske feminister. Ukrainske feminister er ikke 'for fred' nu. I 30 år var feminismen pro-fred. I de forskellige kriser, Ukraine har været igennem, var 'læg våbnene'-retorikken fremherskende. Det var, mens spørgsmålene om at kæmpe, var interne. Det er helt anderledes nu. Vi kan ikke bede vores mænd lægge våbnene i den nuværende situation," siger Olesia Bondar fra Ukrainian Women's Fund.

Forskelle mellem by og land

FN's udviklingsorganisation, UNDP, placerede Ukraine som nummer 77 ud af 191 lande på det såkaldte Human Development Index (HDI) i 2021. Hvad angår ligestilling står det mindre godt til: Her placerer Ukraine sig som nummer 49 ud af 190 stater ifølge FN.

Placeringerne dækker over forholdsvis store forskelle mellem by og land, fortæller repræsentanterne fra de ukrainske organisationer.

organisationer, som arbejder for ligestilling og kvinders rettigheder tidligere. Det er lidt anderledes nu, fordi mange organisationerne er begyndt at uddele humanitær hjælp. Alt fra mad til tæpper. Det at komme i kontakt med hinanden via den humanitære situation har gjort spørgsmål om ligestilling mere nærværende for kvinder i landområder,” siger Ukrainian Women’s Fund’s Olesia Bondar.

Brug for europæiske krav til Ukraine

En del af forklaringen på de geografiske forskelle – og de generelle ligestillingsudfordringer - er ifølge rettighedsorganisationerne den indflydelsesrige ortodokse kirke.

Den repræsenterer det dominerende trossamfund i Ukraine, og organisationerne ser kirken som en modstander snarere end en samarbejdspartner.

”Kirken har meget stor indflydelse, især i landsbyer. Men også på nationalt og internationalt plan er den stærk. Kirken var for eksempel stærkt imod, at vi skulle underskrive Istanbul-konventionen,” siger Olesia Bondar.

”Måske mister kirken lidt af sin vægt og magt nu, fordi der er presserende humanitære behov, som sætter folk i kontakt med rettighedsarbejdet,” siger Taisiia Gerasimova fra Insight.

Iryna Trokhym, der er projektleder og medstifter af *Womens’ Perspectives*, understreger, at både hjælp og krav fra EU og Europa er afgørende nu og fremover:

”Vi har brug for, at Europa *kræver*, at Ukraine som stat arbejder med kvindeperspektiver og rettigheder, både nu og fremover,” siger hun.

Kyiv, Ukraine. Foto: Bogdan Kupriets, Unsplash

EFTER ET ÅRS KRIG: STADIG FÆRRE UKRAINERE BAKKER OP OM

Under en krig bliver traditionelle kønsroller ofte forstærket: Mænd får beskytterrollen, når de drager til fronten og forsvarer samfundet mod fjenden. Kvinder får offerrollen som dem, der skal passes på, når de bliver hjemme og tager sig af familien – eller flygter.

Alligevel tyder det indtil videre ikke på, at Ruslands krig mod Ukraine får ukrainerne til at se mere traditionelt på mænd og kvinders roller.

Det viser [et nyt studie](#) gennemført af forsknings- og analyseinstituttet Info Sapiens for NGO'en Insight i Ukraine i november 2022 – ni måneder efter krigen begyndte. [Læs hele artiklen om her om, hvordan kønsroller og -stereotyper forandrer sig i Ukraine netop nu.](#)

KVINDER, KØN OG LIGESTILLING I UKRAINE

KVINFO samarbejder med tre ukrainske civilsamfundsorganisationer om køn og ligestilling. Arbejdet er naturligvis påvirket af krigen, men det fortsætter trods de svære vilkår.

[Brug dette link for at læse mere om arbejdet og den sammenhæng, det foregår i.](#)

KØB BILLET TIL ÅRETS 8. MARTS-FEST

Kom med i VEGA i København den 8. marts 2023, når KVINFO igen holder fest, fordi det er kvindernes internationale kampdag.

Vi fejrer de fremskridt, der er sket i ligestillingens navn, og sætter fokus på nogle af de mange ligestillingskampe, der stadig er nødvendige. Programmet byder på alt fra koncerter, teater og stand-up til inspirerende danske og internationale talere – og så er der selvfølgelig efterfest på Ideal Bar.

[Subscribe](#)[Past Issues](#)[Translate ▼](#)[billetter.](#)

Pssst: Det varer ikke mange dage, før arrangementet er udsolgt, så vent ikke for længe med at købe billet. Klik her og kom på den sikre side

NYT PROJEKT: HVAD KAN JEG BLIVE?

“Drenge og pigers muligheder er de samme i Danmark, og dit køn bestemmer ikke dine muligheder.”
Er det egentlig sandt?
Vi sætter køn på skoleskemaet i med et nyt projekt.

Hvis du er lærer eller skoleleder: Tryk her og kom med i projektet

Her skal du forestille dig en stærk og stolt flyvende fredsdue. Jeg, der skriver denne tekst, er ikke det mindste bange for at blive kaldt *peacenik*, og skulle nogen finde på at løfte et hvor-er-du-naiv-øjebryn, så klarer jeg også det. Tak for denne gang - med håbet om, at indflydelsesrige mennesker har travlt på telefonerne netop nu for at slutte den forfærdelige krig i Ukraine.

Copyright (C) 2023 KVINFO. All rights reserved.

Our mailing address is:

Want to change how you receive these emails?
You can [update your preferences](#) or [unsubscribe](#)

